

LEEUEWENDEAL

Wijkkrant van Wijkvereniging Leeuwendaal | Uitgave: Winter 2021

Wijkschouw met de wethouder 🦁 Vondel in de wijk 🦁 Kerk in de wijk
Koor in de wijk 🦁 Dieb in de wijk 🦁 Hond in de wijk - Thor 🦁 Kookles
De Herenboerderij 🦁 Nieuw in de wijk 🦁 Column: Wintervertellingen

In dit nummer:

Agenda van activiteiten van Wijkvereniging Leeuwendaal	5
Wijkschouw met de wethouder	6
Vondel in de wijk	10
Kunst ter Plekke	12
Kerk in de wijk	16
Koor in de wijk	18
Bieb in de wijk	20
Hond in de wijk -Thor	23
Kookles	24
De Herenboerderij, een update	25
Nieuw in de wijk	27
Column: Wintervertellingen	28

Colofon

Leeuwendeel is het communicatiemiddel van de wijkvereniging Leeuwendaal

Bestuur Wijkvereniging Leeuwendaal:

Wilgert Opraus, voorzitter, tel. 06 10 97 16 34
Martijn Runderkamp, penningmeester, e-mail:
penningmeester@wijkvereniging-leeuwendaal.nl,
tel. 06 51 33 26 38
Paul Koeslag, algemeen lid/communicatie
Karin Brogtrop, secretaris
Anja Verlaan, lid

Contactgegevens:

Internet: www.wijkvereniging-leeuwendaal.nl
E-mail: info@wijkvereniging-leeuwendaal.nl
Facebook: www.facebook.com/wijkverenigingleeuwendaal

Redactie Wijkkrant:

Redactie: Barbara Schilperoort, Erika Priebee,
Nora Groot, Yvonne Muilwijk
Eindredactie: Marissa Koopmans
E-mail: wijkkrantleeuwendaal@gmail.com

Vormgeving, realisatie en drukwerk:

Phytalis
Geestbrugkade 35, 2281 CX Rijswijk
(070) 320 61 57
Internet: www.phytalis.nl
E-mail: info@phytalis.nl

Versijning, Oplage & Verspreiding:

Frequentie: 4 keer per jaar
Oplage: 1.200 stuks
Verspreiding: alle adressen in wijk Leeuwendaal
(Rijswijk ZH) en direct betrokkenen

Beste wijkgenoten,

Ondanks de hoge gasprijzen wens ik jullie een warme kerst toe. Als wijkvereniging hebben we zojuist de winterse activiteiten achter de rug: de Sint-Maarten-koek-en-zopie-tent en het Sinterklaas-lootjes-trekken. Eigenlijk hebben we nog geen kerstactiviteit. Laat ons uw leuke tips weten.

Terugkijkend op het jaar hadden we gelukkig weer een zomerborrel en koffie drinken; maandelijks in Amicitia en wekelijks in de Leeuwendaalkerk. Ook de onthulling van de wand-spreuk van Vondel kon op interesse rekenen. Zie het artikel daarover verderop in dit blad.

Daarnaast doen we in dit nummer kort verslag van de ronde die we door de wijk zijn gelopen met de wijkwethouder, wijkagent, gebiedsregisseur en de Inspecteur Openbaar Gebied.

Begin oktober ging onze Leeuwendaalrun helaas niet door. Er kwamen minder aanmeldingen binnen, dan we vrijwilligers langs de kant nodig hadden. Dat proberen we daarom opnieuw tijdens de vertrouwde zomermaanden. Begin alvast met trainen, want de kids-run is toch al snel een hele kilometer. Moge de kerstdiners goed smaken. De goede voornemens komen daarna wel weer.

Fijne kerst en een gelukkig nieuwjaar.

Wilger Opraus - Voorzitter Wijkvereniging Leeuwendaal

Uit de redactie

Iets wat blasé geworden door de pandemie, merkte ik de impact van de meest recente lockdown pas op, toen in mijn omgeving evenementen en vergaderingen één voor één werden afgezegd. 'De bijeenkomst volgende week is online!' Zuchtend accepteerde ik de nieuwe digitale uitnodiging.

Een online borrel (vanwege in contact te zijn geweest met een besmet persoon) met wijkvrienden was een goed recept tegen het lichte coronachagrijn dat zich onmiskenbaar weer opdroeg. Vrijdag even voor zessen bracht ik een borrelpakketje langs bij hun voordeur, mét slingers en ballonnen en snelde naar huis. Vol verwachting gingen we voor ons schermpje zitten. Naast vergaderen kun je, zo bleek, ook prima gezellig bijpraten via de laptop. Na een uur ging de bel

en werd ons een fles gekoelde witte Zuid-Afrikaanse Lindemans overhandigd. Een in de magnetron opgewarmde empanada, mét zoetzure saus, bracht ik, weer een uurtje later, sloffend op schoenen met losse veters retour. Met rode hoofden van het lachen sloten we na 4 uur de computer af.

Waarmee ik wil zeggen: we moeten er maar weer wat van maken. Van de verhalen uit deze editie van Leeuwendeel word je trouwens ook geheid vrolijk. Veel leesplezier gewenst!

Marissa Koopmans - Eindredacteur Leeuwendeel

Mi Ati

Hendrika Johannes

Praktijk voor reflexzonetherapie, acupunctuur,
westerse kruidengeneeskunde en zhineng qigong.

*Ondersteuning in welzijn vanuit aandacht,
afstemming en verbondenheid*

Verzamelgebouw "De Compagnie"
Geestbrugkade 35, 2281CX, Rijswijk
www.miati.nl 06-27481080 lid LVNT

Chez Michelle

pure, natural & personal skincare

U bent bij mij welkom voor natuurzuivere
huidverzorging & behandelingen waarbij
aandacht, kwaliteit en een persoonlijke
benadering voorop staan.

- **Behandelingen en producten van Dr. Hauschka Cosmetics**
- **Ook voor advies en aanschaf producten**
- **Scholieren en studenten 10% korting**

Frederiklaan 35
2281 XM Rijswijk

T 06 - 25053569
E info@chez-michelle.nl

W www.chez-michelle.nl
F [ChezMichelleSkincare](https://www.facebook.com/ChezMichelleSkincare)

Activiteiten in Leeuwendaal

Iedere eerste woensdag van de maand: Koffie drinken in Amicitia

Een gezellig kopje koffie drinken met buurtgenoten, vanaf 10:30 uur in sociëteit Amicitia, oranjelaan 39. Bent u slecht ter been, dan proberen we te regelen dat u gehaald en gebracht wordt. De koffieochtend wordt sinds jaar en dag georganiseerd door twee enthousiaste naamgenoten: Marianne Stapel (mstapel@xs4all.nl) en Marianne Stam (06 1884 2778).

Iedere dinsdagochtend: Koffie drinken in de Leeuwendaalkerk

Voor een goed gesprek over van alles en nog wat, of gewoon een gezellig spelletje scrabble. Tijd van 10.00 – 12.00 uur, Oranjelaan 62.

22 December om 20.00 uur: 'Buon Natale', Italiaanse kerstliederen door Italiaans Koor La Siepe Sonora o.l.v. Serena Jansen.

Entree €12,- incl. hapje en drankje. Compagnie, Geestbrugkade 32. Aanmelden of meer info via: elsbeth@bvgdecompagnie.nl

Kerstnachtdienst 24 december - Leeuwendaalkerk

Om 20.00 uur drinken we buiten een lekker kopje koffie, thee of warme chocolademelk. Binnen zingen we de aloude kerstliederen, luisteren we naar het koor en klinken we na afloop met een glaasje glühwein. Welkom!

CONTACTPERSONEN IN DE WIJK

Leeuwenkoor:	Annelies Stumpel, astumpel@planet.nl
Kunst ter plekke:	Frans Werter, kunstterplekke@gmail.com
Oranjecomité:	info@ocleeuwendaal.nl
Straatspeeldag:	buitenspeeldagleeuwendaal@gmail.com
Leeuwendaal Duurzaam en Groen:	info@barbaraschilperoortteksten.nl
Veegrooster speeltuin Mauritslaan:	Veegrooster.mauritslaan@gmail.com
BVG De Compagnie:	info@bvgdecompagnie.nl

Mist u nog iets? Laat het ons weten!

Wijkschouw met de wethouder

Af en toe spreken wij als wijkvereniging met de gemeente over wat ons opvalt in de wijk. Dit keer wandelen we gezamenlijk door de wijk. Zo zie je meer dan tijdens een teams-vergadering. Zo'n wandeling heet een wijkschouw. Of moeten we zeggen: 'wijkschouw-spel', want op iedere straathoek blijkt wel iets te ontdekken.

We staan stil bij een graafmachine. "Kijk, hier legt men nieuwe elektriciteitsleidingen voor de lantaarnpalen". – "Gaaf dat goed?" – "Op zich wel. Er staan weleens auto's in de weg. Als de uitvoerder iets beter aangeeft wanneer men waar gaat graven, dan halen mensen hun auto graag op tijd weg."

Als we de hoek omslaan lopen we langs een grote puincontainer. Wim Both, de Inspecteur Openbaar Gebied tipt ons direct: "Wist je dat bewoners het beter even kunnen melden als puincontainers worden geplaatst? Dat kan via de Mijn Gemeente-App op de

mobiele telefoon. Met het uploaden van een foto of tekst kun je direct meldingen doen. Op die manier kunnen we nooddiensten informeren over eventuele obstakels". Wijkagent Charlie Braam is het er helemaal mee eens. De MijnGemeente-App geldt overigens voor alle mogelijke meldingen over openbare ruimte. Snel en direct.

"Wat een prachtige huizen staan hier toch!", zegt wijkwethouder Larissa Bentvelzen. Ik begrijp waarom zoveel nieuwbouwwijken deze stijl tegenwoordig nabouwen". – "Jazeker, we zijn er blij mee. En het

combineert ook zo mooi met al het groen. Daarbij moeten we ook zeggen dat mensen graag zouden zien dat het groen soms wat beter wordt bijgehouden. Sommigen bomen zijn wel erg uit de kluiten gewassen.” In de volgende straat spreken we een bewoonster. “Goedemiddag mevrouw, hoe

vindt u het om hier te wonen in Leeuwenpaal?”. -“Hartstikke fijn, ik woon hier al sinds de jaren '70. Alleen het aantal auto's hé?! Vroeger hadden we veel meer ruimte om te parkeren. Daarnaast verzakt het hier in de straat na elke regenbui op dezelfde plek. Er is iets met de riolering. De gemeente lijkt niet door te hebben wat het onderliggend probleem is. Ze vullen het twee keer per jaar op, maar het komt telkens terug”. - Gebiedsregisseur Raúl García, laat zich dit geen twee keer zeggen en neemt gelijk foto's van de situatie om terug te koppelen aan de juiste mensen.

Al wandelend merken we dat er van beide kanten aardige ideeën komen. Het helpt ongetwijfeld om zaken wat te verbeteren. Of moeten we zeggen: samen kunnen we dingen ook 'uit' in plaats van 'in' de soep lopen.

Namens de wijkvereniging,

Wilbert Opraus

Onze koffiebonen verdienen de mooiste koffiemachine

de Vries | elektro

SINDS 1930

BEELD • GELUID • WITGOED

UW SPECIALIST IN JURA VOLAUTOMATISCHE KOFFIEMACHINES.
NIEUWE EN PRE-OWNED MODELLEN

Emmastraat 10 - Rijswijk - T. 070 390 05 05 - info@devrieselektro.nl - www.devrieselektro.nl

Financieel gezond worden en/of blijven?

- financiële planning
- risicobeheer
- echtscheidingsbemiddeling
- hypotheken
- pensioenen
- verzekeringen

Ons team helpt u graag

lancyr+
Adviesgroep Rijswijk
Verzekeringen & Financieel Advies

Nijverheidsstraat 112 • 2288 BB Rijswijk • 070 390 72 35 • info@lancyrrijswijk.nl

KORTELAND
AUTO'S

- * in- & verkoop
- * onderhoud & reparatie
- * apk
- * schadeherstel
- * aircoservice

Korteland Auto's en Onderdelen BV
Oranjestraat 42 - 2281 GE Rijswijk - 070 390 29 00
www.kortelandautos.nl - info@kortelandautos.nl

In het voorwoord bij het vorige nummer van Leeuwendaal heeft Wilbert Opraus aangekondigd dat binnenkort een muurtekst zou worden aangebracht op de zijmuur van Frederiklaan 2. Inmiddels, afgelopen 18 september, is dat gebeurd. Op uitnodiging van wethouder Larissa Bentvelzen onthulden Tijn en Ties Waardenburg, kleinzonen van Annemieke, de tekst. Deze is aangebracht door Herman en Daan Fool van het bedrijf Guthschmidt in Den Haag en inmiddels te lezen op de zijmuur van Frederiklaan 2:

Ter goeder ure toont de klare morgenstraal,
een voorbo' van de zon, mij het oude Leeuwendaal

Joost van den Vondel, Leeuwendalers, 1647

Waar komt deze tekst vandaan? Gaat het om onze wijk? Wat had Vondel met Leeuwendaal? Voor de mensen die op 18 september niet aanwezig waren en de uitgebreide toelichting hebben gemist, hierbij in het kort waar het om gaat.

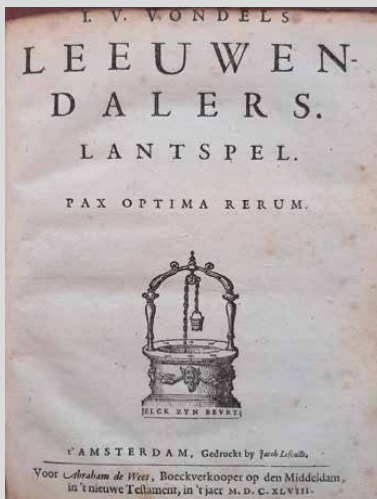
In 1648 werd de Vrede van Münster gesloten, waarmee een einde kwam aan de Tachtigjarige oorlog. Al een jaar daarvoor was men het eens over de voorwaarden en was duidelijk dat de vrede op komst was. Joost van den Vondel, geboren in 1587, was toen zestig jaar oud en had zijn hele leven in oorlogstijd geleefd. Vondel besloot de komst van de Vrede te eren met een "Lantspel", een toneelspel dat speelt op een fictieve locatie, waar een jarenlange strijd wordt beëindigd, resulterend in "pais en vree". De fictieve locatie van Vondel draagt de naam "Leeuwendaal" en het stuk heeft als titel "Leeuwendalers" (met de ondertiteling "Pax optima rerum", "Vrede is het beste van alles"). Het Leeuwendaal van Vondel is verdeeld in Noord en Zuid, en er is al twintig jaar ruzie. Hun god, Pan, is zo boos daarover dat hij jaarlijks het offer van een jonge Leeuwendaler eist zolang de ruzie voortduurt. Maar dan worden Adelaert

(van Zuid) en Hageroos (van Noord) verliefd op elkaar. En je raadt het al, de ruzie wordt beslecht, het jaarlijkse offer hoeft niet meer te worden gebracht, en de vrede zegeviert.

Een mooi verhaal dus dat begint met de woorden die nu op de zijmuur in de Frederiklaan te lezen zijn.

Waarom heeft Vondel de naam Leeuwendaal gekozen? Dat weten we (nog) niet: tot nu toe hebben we geen aanwijzing kunnen vinden voor zijn keuze. Intrigerend is dat de naam Leeuwendaal, ons Leeuwendaal, in 1616 voor het eerst genoemd wordt voor Huis Leeuwendaal, een landhuis dat tussen de Leeuwendaallaan en de Koninginnelaan stond, waar nu het appartementencomplex is. Ons Leeuwendaal bestond dus al ruim voor het stuk van Vondel.

vervolg aan te geven. Er zijn een aantal kale witte muren in de wijk, waarop ook een heel mooie tekst zou kunnen pronken. Misschien is het daarnaast een idee om het stuk van Vondel eens op te voeren in het kader van Kunst ter Plekke. Bovendien is het over anderhalf jaar precies 375 jaar geleden dat de Vrede van Münster gesloten werd. Dat kan reden zijn voor een mooi groot feest

in de wijk Leeuwendaal. Kortom: er is genoeg werk voor de op te richten "commissie Vondel"!

Zou Vondel ooit in Rijswijk geweest zijn en op de een of andere manier van Huis Leeuwendaal hebben gehoord? We vinden het leuk ons voor te stellen dat Vondel bekend was met dit gebied in Rijswijk en het een passend toneel vond voor zijn stuk ter viering van de Vrede van Münster. We weten het niet, maar het zou zo maar kunnen...

De tekst op Frederiklaan 2 is erg mooi, en we zouden het erg leuk vinden om hier een

Als je mee wil doen laat dat weten via de wijkvereniging!

Annemieke Leenders, Ginevra Delfini, Jilt Sietsma

Yvonne Muilwijk: 'Schilderen brengt mij terug bij mijn "zijn"'

Middenin Corona-tijd vond zij in haar tuin de rust om te schilderen. En de inspiratie voor een schilderij dat te zien was tijdens Kunst ter Plekke. Het gaat van donker naar licht. Symboliek: van Corona-tijd naar toekomst.

Lachend: 'Soms doe ik of ik een bekende schilder ben en beeld me in waar hij deze toets zou zetten.' Ook Jan Cremer inspireert haar, of het tv-programma Sterren op het doek. Ze is een gevoelsmens, schildert uit haar hart. Schilderen brengt haar terug naar de basis. 'Wat heb je verder nodig in het leven om gelukkig te zijn?'

We zitten buiten in haar tuin. Intussen is het gaan regenen en zijn we van de thee overgestapt op een wijntje. Het gesprek wordt wat filosofischer. 'Schilderen brengt mij terug bij mijn "zijn". 'Zoals mijn moeder altijd vroeg als we het druk hadden met werk, gezin en een boel sociale activiteiten: "hebben jullie nog wel tijd om te zijn?" Voor mij is dit de essentie.'

Erika Priebee

Fotografie: Hugo de Wolf

Henriette Vroeijenstijn: 'Kleien doet iets met me'

Ze wilde iets met haar handen doen, zat te veel in haar hoofd. Maar dat het werken met klei haar zó zou grijpen, daarvan had ze geen idee. 'Kleien doet iets met me.'

Haar eerste beeld was van haar kleinzoon. Ze heeft het later zelfs in brons laten gieten. Intussen zijn alle kleinkinderen in klei neergezet. 'Dit was zo bijzonder en mooi.'

Inspiratie haalt ze ook uit de vele reizen die ze met haar man maakte. De sfeer en kleuren van Vietnam en Mexico maakten veel indruk. Tijdens de lockdown – het keramiek-atelier was gesloten – maakte zij de "Corona-stad". Een hele open stad waar de zon volop schijnt en de huizen geen deuren

hebben. Voor na de coronatijd. Glimlachend: 'stiekem kun je eruit komen.'

Ze vertelt over een kennis wiens vrouw was overleden. Tijdens het gezamenlijke kleien ontstond een fijn gesprek. En een prachtig beeld. Dat is ook zoals haar werk tot stand komt. Zomaar, op gevoel.

Erika Priebee

Fotografie: André van den Bos

Bij Werker Notariaat zijn wij gespecialiseerd in familie- en erfrecht.

U kunt bij ons terecht voor:

- ▶ levenstestamenten
- ▶ testamenten
- ▶ huwelijks- of partnerschapsvoorwaarden
- ▶ samenlevingsovereenkomsten
- ▶ schenkingen
- ▶ verklaringen van erfrecht en/of executele
- ▶ advies en hulp bij de afwikkeling van een nalatenschap

Ook zijn wij gespecialiseerd in ondernemingsrecht gericht op het MKB.

Daarnaast kunt u voor onroerend goed transacties, zoals de overdracht van een woning of het vestigen van een hypotheek, bij ons terecht.

Meer informatie over onze dienstverlening, ons kantoor en team vindt u op onze website www.werkernotariaat.nl.

Voor vragen zijn wij telefonisch bereikbaar op 070 219 78 78.

**WERKER
NOTARIAAT**

Maanweg 174
2516 AB Den Haag

070 219 78 78
info@werkernotariaat.nl
www.werkernotariaat.nl

Met plezier Engels of Duits leren?

Dat kan!

Lessen op maat, voor kinderen of volwassenen,
Individueel of in kleine groepjes,
Onder leiding van een ervaren en enthousiaste juf.

Ruth Sprecher
Regentesselaan 71, Rijswijk
070-3954705 / ruth@regent.nl

het leven ervaren in het hier en nu

cursus mindfulness MBSR

8 woensdagen van 19.30 - 21.30u. Start 12 januari in De Compagnie.
220 euro. Voor info en aanmelding: Silke Kammer 06 4137 6106

De Leeuwendaalkerk wil niet alleen een kerk in de wijk, maar ook een kerk vān de wijk zijn. Namens de kerk wil Johannes de Vries de contacten met de wijk en wijkbewoners verder versterken. Hij wil samen met de wijk kijken hoe ook het gebouw en de ruimte rondom de kerk meer ‘van’ de wijk wordt. Johannes de Vries vertelt:

“Dat, toen er een naam gekozen moest worden, de Leeuwendaalkerk de ‘Leeuwendaalkerk’ is gaan heten, kan door een achteloze buurtbewoner als een vorm van luiheid worden geïnterpreteerd. ‘Konden ze niet iets originelers bedenken dan de naam van de wijk te kopiëren?’

Toch is destijds in 2013 een bewuste keuze gemaakt om in de naam van de kerk, de naam van de wijk op te nemen. De Leeuwendaalkerk heet zo, omdat de leden hun betrokkenheid bij de buurt willen benadrukken.

Activiteiten

Dat blijkt bijvoorbeeld uit de terugkerende activiteiten die we als Leeuwendaalkerk zelf (mede) voor de wijk organiseren: de KoffieKerk-ochtenden (iedere dinsdag

vanaf 10 uur), de jaarlijkse Koningsdagvieringen, ieder seizoen de herfst-, winter-, lente- en zomerzonmomenten, de LeeuwendaalLezingen en de maandelijkse ontmoetingsmaaltijden. Bij al deze activiteiten bent u van harte welkom om deel te nemen (voor meer informatie kijkt u op de website van de kerk). En dan zijn er nog de activiteiten die niet dóór de Leeuwendaalkerk, maar door wijkgenoten in de Leeuwendaalkerk worden georganiseerd, bijvoorbeeld door het Leeuwendaalkoor.

Een stap verder

Maar de laatste tijd vragen we ons af: wat als we nou een stap verder gaan? Als we niet alleen van alles in en rondom de kerk doen, maar als we de kerk echt vān de wijk kunnen maken?

De komende tijd willen we onderzoeken hoever we daarin kunnen gaan door met wijkbewoners – met u dus – te kijken naar bijvoorbeeld het pleintje voor de kerk. Dit pleintje is door middel van een hek gescheiden van het grotere, centrale plein op de kruising van de Oranjelaan en Regentesselaan.

Die ruimte wordt vooral gebruikt om rond kerkdiensten of andere activiteiten fietsen van bezoekers te parkeren. Hartstikke handig natuurlijk (de ruimte om fietsen achter de kerk te parkeren is beperkt), maar misschien is er wel meer mogelijk. Misschien knapt de wijk er wel van op als we de kerk een groen aanzicht geven door tegels te vervuilen voor beplanting. Wordt het plein 'opener' als de kerk direct op het grote plein wordt aangesloten door het hek weg te halen. Wordt het een plek voor ontspanning door een bankje of een picknick-tafel neer te zetten.

Maar hoe voorkomen we dan dat de fietsen die er normaal geparkeerd worden op het

grote plein terechtkomen? En wie onderhoudt al dat mooie groen?

Uitnodiging om mee te denken

Op dit moment ligt nog helemaal niets vast. Behalve dit: als Leeuwendaalkerk willen we doen wat we kunnen om de kerk en de wijk nog beter op elkaar aan te laten sluiten. Op voorhand is geen idee te gek, we kijken daarna wel of het te realiseren is.

Daarbij geldt ook dat het proces zelf minstens zo waardevol kan zijn als de uitkomst. Samen kunnen we bepalen wat bijdraagt aan het goede voor de wijk, voor de wijkbewoners en daarmee ook voor de kerk.

Ik nodig u uit om die uitdaging met ons aan te gaan. Een kort mailtje dat u mee wilt denken volstaat, dan zoeken we samen naar de kansen om van onze mooie wijk een nóg mooiere wijk te maken."

Johannes de Vries is bereikbaar via:
johannesdv@gmail.com en 0641025100

In voorgaande edities besteedde de redactie aandacht aan het Leeuwenkoor en Koor We Want More. Daarop ontvingen we het verzoek om nog twee andere koren in het zonnetje te zetten in de wijkkrant. Uiteraard voldoen we daar graag aan!

Kom kennismaken met La Siepe Sonora

Hou je van zingen in het Italiaans? Sinds 1 september hebben wij een nieuw koor in de wijk. La Siepe Sonora is een koor voor iedereen die (een beetje) Italiaans spreekt en houdt van het Italiaanse lied: klassiek, populair en volksliedjes uit alle streken van Italië.

Wij bestaan al 8 jaar en hebben hiervoor in het Stadsklooster in Den Haag gerepeteerd. Omdat deze locatie een andere bestemming kreeg, zingen wij nu op woensdagavond van 20.00 - 22.00 uur in de Compagnie.

Onder de enthousiaste en zeer deskundige leiding van Serena Jansen repeteren wij wekelijks met veel plezier. Vooral nieuwe mannenstemmen zijn bijzonder welkom in ons koor.

Om kennis te maken met La Siepe Sonora nodigen we iedereen van harte uit tijdens onze gezellige kerstuitvoering in Italiaanse sferen op woensdag 22 december, om 20:00 uur in de Compagnie (zie agenda).

Cantemus cum corde is latijn voor “zingen met het hart”

Op steenworp afstand van Leeuwendaal

De Oude kerk in het historische hart van Rijswijk. Een prachtlocatie en de thuisbasis van dit koor op steenworpafstand van Leeuwendaal. We zijn bevoorrecht dat we hier wekelijks kunnen repeteren in een akoestiek die voor zowel de toehoorder als voor de zangers geweldig is. Ook ons jaarlijkse concert vindt plaats in deze inspirerende omgeving.

Zoals veel koren heeft ook ons koor een moeilijke periode achter de rug. En nog steeds zijn we voorzichtig. Maar we zijn heel blij dat we weer samen mogen zingen.

Door te ervaren hoe het is om te zingen, zijn ook de twijfelaars gebleven.

Eén ding is zeker: Zingen doe je me je hele lijf. Zingen is de controle loslaten waardoor je werk of zorgen even kunt vergeten. Zin-

gen is klank maken van binnenuit, soms vanuit je tenen. Zingen is emoties verwerken maar ook topsport; bewust je lijf gebruiken als muziekinstrument (techniek). Zingen is jezelf laten zien en beter leren kennen (dit ben ik en zo zing ik). Zingen is je kwetsbaarheid tonen, je eigen stem echt gebruiken of je nu bariton bent, tenor, alt of sopraan. En niet alleen voor vrouwen, maar ook voor mannen. Zingen is soms ook euforie. Zingen in een koor is verbinding met elkaar, ook “kleuren met elkaar”.

CANTEMUS CUM CORDE heeft een breed klassiek repertoire opgebouwd; zowel religieuze als wereldse muziek uit uiteenlopende stijlperiodes.

Repetities op woensdagavond van 20:00 tot 22:00 uur (Deur open: 19:45 uur) Oude Kerk, Herenstraat 62b. Kijk voor meer informatie op Cantemuscumcorde.nl of stuur een mailtje naar cantemus.rijswijk@gmail.com

Een rondje langs de minibiebs

Een kleine kleurrijke boekenkast in de voortuin of aan de kant van de weg, toegankelijk voor iedereen die een boek wil lenen of ruilen. Dat is de minibieb. Je ziet ze steeds vaker, in alle vormen en maten. Leeuwendaal telt er drie.

Opkomst van de minibieb

Het verhaal gaat dat de minibieb is ontstaan in de VS. De Amerikaan Todd Bol maakte in 2009 een boekenkastje en plaatste dit aan de kant van de weg. Dit was een groot succes en sloeg aan bij anderen. Todd Bol richtte vervolgens de Little Free Library op, een organisatie die wereldwijd de uitruil van boeken promoot. Zo waaierde de minibieb uit over de hele wereld. In de coronacrisis is de populariteit van de minibieb sterk gegroeid. Niet alleen zijn we in de crisis meer gaan lezen, de minibieb bracht uitkomst toen winkels en bibliotheken hun deuren moesten sluiten. Mensen vinden het bovendien fijn om spullen een tweede kans te geven. En de minibieb heeft een sociale functie. Bij het kastje kan zomaar een leuk gesprek over een boek ontstaan.

Eerste minibieb in Leeuwendaal

In 2015 was de eerste minibieb in Leeuwendaal een feit. Op de hoek van de Leeuwendaallaan en de Wilhelminalaan werd een wit boekenkastje geplaatst bij de bankjes rond de boom. Het zomernummer van de Leeuwendeel besteedde aandacht aan de komst van de minibieb met een foto op de cover. Deze was een aanwinst in de wijk en werd, zo in de Leeuwendeel terug te lezen, meteen goed gebruikt. Een teken dat Leeuwendalers het initiatief waardeerden. Niet kort daarna kwam er eenzelfde minibieb

bij in de wijk, in de Dillenburglaan naast het speeltuintje. Deze staat er tegenwoordig niet meer. Die in de Leeuwendaallaan wordt nog steeds gebruikt.

Alle moderne talen

In de Oranjelaan, in de voortuin van het huis op nummer 33, is een kleurrijke minibieb te vinden. Jan Lely is de eigenaar. Hij heeft het boekenkastje ongeveer zes jaar

geleden gemaakt. Jan en zijn vrouw Barbara, die kinderboeken schrijft, maken graag gebruik van minibiebs als ze op vakantie zijn. Dat bracht Jan op het idee om zelf een minibieb te maken. Hij vond een bouwtekening op internet en ging aan de slag. Het resultaat mag er zijn. Je kunt bij Jan's minibieb terecht voor uiteenlopende boeken in alle moderne talen. Met af en toe een bijzonderheid, zoals een boek in de Chinese taal dat hij laatst aantroef. Jan houdt het boekenkastje zowat dagelijks bij en voegt regelmatig boeken toe. Een blik op de inhoud verklapt een aantal nummers van de Leeuwendael. Leuk dat onze wijkkrant in de minibieb staat!

Oranjebiep

Verderop in de Oranjelaan, bij nummer 87, staat de 'Oranjebiep'. Deze is, hoe kan het

ook anders, vrolijk oranje geverfd. Bewoonster Edith Walta vertelt dat haar minibieb nu ongeveer $\frac{3}{4}$ jaar in gebruik is. Het was even een werkje om deze goed te bevestigen, maar nu staat de minibieb fier in de voortuin. De minibieb is gemaakt door haar vader voor wie het maken van de boekenkastjes een hobby is. Hij maakt ze van sloophout of restanten hout en schildert ze in verschillende kleuren en patronen. Via marktplaats vinden ze gretig aftrek. Vanuit het hele land is er belangstelling voor. Het aanbod van de Oranjebiep vari-

eert van detectives tot handwerkboeken. Er is volgens Edith geen peil op te trekken. Soms zitten er zelfs gloednieuwe boeken in. Genoeg reden om eens een kijkje te nemen.

Annemiek van der Zande

Wenst u

Fijne Feestdagen

en een voorspoedig 2022

Authentiek winkelen voor jong en oud!

www.winkelcentrumoudrijswijk.nl - volg ons ook op

Herfst in Leeuwardal. Foto: Barbara Schilperoort.

Hond in de wijk - Thor

Hoe kom je via katten aan een hond?

Annemieke van der Zande is altijd dol op katten geweest. Ze heeft er twee: Wolfje en Loki. De dierenambulance vangt verwaarloosde en soms zwangere katten op. Een kennis van de familie zorgt dat deze katten goed worden opgevangen. Daarvoor moet je je aanmelden en er wordt gekeken of er een klik is. Zo kwamen de twee katjes op de Oranjelaan terecht. Zowel moeder als dochter waren blij.

Maar... man en zoon wilden eigenlijk een hond. Door het thuiswerken door Corona leek de tijd rijp voor een hond. De eisen werden op een rijtje gezet. Het moest een grote hond zijn die goed alleen kon blijven, stabiel was, trainbaar en zeker geen schoothond. Kortom: een hond die op een hond lijkt met staart en leuke kop.

Het ras Hovawart kwam in aanmerking, maar helaas was het nest bij de fokker kleiner dan gedacht en er was geen puppy meer beschikbaar.

Ze zochten verder en het oog viel op de Grote Munsterlander, een jachthond die voldeed aan de eisen van de familie. Ook hier ging de koop eerst niet door, maar in Duitsland vonden zij een nestje waar uit 4 honden gekozen kon worden. Na 12 weken konden zij Thor (naam bedacht door de zoon) verwelkomen in de Oranjelaan.

Thor moest erg wennen aan de drukte van de stad en wilde eerst het huis niet uit. Met oefenen en veel geduld ging hij de wijk in. Aanvankelijk was hij een allemansvriend, maar langzamerhand heeft hij zo zijn favorieten.

Iedereen in Huize van der Zande is blij met Thor. Het is een hond die altijd wel aanwezig is, heel nieuwsgierig maar ook erg grappig door zijn enthousiasme.

Nora Groot

Volgens mijn kleinkinderen maakt opa de lekkerste spaghetti van de hele wereld. Toen ik op mijn zeventigste verjaardag een cursus Italiaans koken cadeau kreeg, heb ik mij wel even achter mijn oren gekrabd. Was het toch voor verbetering vatbaar?

Vanwege de pandemie kon de cursus pas begin september van start gaan. De cursus werd met veel Italiaanse passie gegeven door Silvanus van de "De smaak van het zuiden" aan de Herenstraat. Nooit geweten dat onder de winkel een grote ruimte met daarin een keuken met allerlei voorzieningen aanwezig is. Daar wordt op verschillende avonden kookles gegeven. Silvanus vertelt vol passie over de Italiaanse kookcultuur en de verschillen per regio. Enig chauvinisme is hem niet vreemd.

Tijdens de 1e les werd ons geleerd hoe we een Ragu of Salsa Bolognese voor pasta konden maken. Ik dacht dat ik dat wel wist. Ik had dat al zo vaak gemaakt en iedereen was altijd tevreden over het resultaat. Maar onder de bezielende leiding van Silvanus bleek dat ik weliswaar de juiste ingrediënten had gebruikt, maar in de verkeerde volgorde en met een onjuiste timing! Het resultaat was verbluffend. Toen ik het een paar dagen later thuis op deze wijze bereidde

waren de reacties geweldig. Iedereen vond het heerlijk. Mijn kleinkinderen waren wel een beetje verbaasd. Het smaakte anders dan zij gewend waren, maar ze vonden het wel erg lekker.

Alles wat met koken te maken heeft passeert de revue. Het gebruik van kruiden, maar ook het gereedschap, messen, pannen en snijplanken. Ook werden ons de verschil-

lende manieren van snijden geleerd. We hebben zelfs een kipfilet uit een kip gefileerd en een zeebrasem gefileerd. Silvanus heeft ons ook geleerd hoe je het beste je kookwerkplek in kunt richten, een "mise en place" maken, oftewel alle ingrediënten in de juiste volgorde klaar zetten. Reuze handig, de kans dat je iets vergeet is een stuk kleiner. Toen ik dat voor het eerst thuis deed zei mijn vrouw heel verbaasd "wat ben jij nou aan het doen"? Toen ik haar uitlegde dat ik een "Mis en place" aan het maken was, was het haar natuurlijk onmiddellijk duidelijk. Ze moest er eerst even om lachen, maar gebruikt het nu ook!

Als de cursisten klaar zijn met koken, worden de gerechten mooi opgediend en gaan

we met z'n allen eten. Dit is altijd een spannend moment. Hoe smaakt het? En natuurlijk met een heerlijk wijntje erbij. Silvanus kan ook heel goed adviseren welke wijn je bij bepaalde gerechten het beste kunt drinken.

Jan Oosterdijk

De Herenboerderij, een update

Alweer een jaar geleden stond in dit blad een bijdrage van Ria Zonneveld over het initiatief om een herenboerderij te starten in de regio Rijswijk – Delft. Inmiddels is er alweer heel wat water door de Vliet gestroomd en hebben we met dit initiatief mooie stappen gezet. En dat met inzet van maar liefst vier wijkgenoten, naast Ria ook Paul Koeslag, Steven van der Werff en ondergetekende Erik Wissema.

Voor wie niet (meer) precies weet hoe het werkt: een Herenboerderij beoogt voedselvoorziening dicht bij de consument te brengen. Natuurgedreven, coöperatieve boerderijen, die worden gerund door een professionele boer en worden bestuurd door de leden. Lid word je door voor €2000 een aandeel te kopen in de coöperatie, eenpersoons huishoudens betalen de helft. Vervolgens koop je wekelijks een voedselpak-

ket voor € 8 à € 13 per persoon: groente, fruit, eieren en voor wie dat wil ook vlees. Eet je dan het hele jaar rode kool met appeltjes? Dat is natuurlijk niet de bedoeling. De ledenvergadering stemt in met het teeltplan, dus wat er verbouwd moet gaan worden. Natuurlijk wel binnen de grenzen van wat mogelijk is. En moet je daarvoor elke week de akker op om te helpen om onkruid te wieden? Nee, een Herenboerde-

V.l.n.r.: Steven, Ria, Paul en Erik

rij is een bedrijf en de leden hebben geen verplichtingen om te helpen op het land. Tegelijkertijd geloven we ook in de kracht van de community, dus wie wil helpen met alles wat de herenboerderij aangaat, vanuit zijn eigen deskundigheid of interesse, is van harte welkom om zijn steentje bij te dragen.

Zo hopen we een duurzame voedselproductie een stapje dichterbij te brengen. Eén coöperatieve boerderij moet op ongeveer 20 ha grond voedsel produceren voor ongeveer vijfhonderd monden. Nu is dat ook meteen de grootste uitdaging waarvoor we staan, want het vinden van 20 ha land in deze regio is geen eenvoudige opgave. Ruimte is schaars en ook niet alle grond is geschikt. We, inmiddels een gevestigde coöperatie met een bestuur en twaalf kartrekkers, zijn hard op zoek naar mogelijkheden om onze boerderij te starten en er zijn zeker mogelijkheden.

Herenboeren Nederland, een snel groeiende stichting met steeds meer lopende herenboerderijen, helpt ons met kennis en

kunde. Daarbij worden we gesteund door inmiddels 200 intentieverklaringen; 200 huishoudens die hebben aangegeven het initiatief te ondersteunen en in later stadium mogelijk lid te worden.

Wil je meer weten over de herenboerderij Delft-Rijswijk of wil je je aansluiten bij onze coöperatie? Neem dan contact met ons op via delftrijswijk@herenboeren.nl, neem een kijkje op delftrijswijk.herenboeren.nl of weet ons te vinden in en om de wijk, we vertellen graag meer!

Erik Wissema

Voorzitter Herenboeren Delft-Rijswijk

Hoogezand-Sappemeer, Wildervank, Assen, Groningen, Den Haag en Rijswijk; geen aardrijkskundige opsomming maar het zijn de plaatsen waar Hillie Kuiper woonde en werkte. Aanvankelijk bij de PTT en later bij PostNL.

Na een reorganisatie in 2016 in Groningen ging de afdeling waar zij werkte naar den Haag. Ze zette alle overwegingen op een rijtje en vertrok uit het hoge noorden, omdat ze graag bij de post wilde blijven. Ze woonde 4 jaar op een flat in de wijk Leyenburg maar het balkon lag ongunstig voor de zon en ze miste een tuin. Ze deed haar auto weg want met de HTM kom je overal. Zo werd ze een echte fan van het openbaar vervoer.

Corona diende zich aan en er moest thuis gewerkt worden. Dan ga je anders naar je woonruimte kijken... Een huis met tuin en zonder trap zou in de toekomst heel fijn zijn.

Ze raadpleegde Funda en haar oog viel op een parterre aan de Nassaukade 65 in Rijswijk. Bezichtiging volgde en ze was op slag verliefd op deze woning en het mooie uitzicht. Het voldeed aan al haar wensen. Er waren meer gegadigden maar op 27 juli

2020 kocht Hillie haar droomhuis. Er moest wel één en ander aan achterstallig onderhoud gedaan worden: een draagbalk moest vervangen worden, nieuwe radiatoren, renovatie van de badkamer, nieuwe houten vloer en daarna moest alles geschilderd worden. Na 4 maanden was alles pico bello in orde en op 6 november 2020 betrok Hillie haar woning.

Ze heeft geen moment spijt gehad van haar verhuizing naar het westen. Ze is heel happy met haar knusse huis en met haar kat Julius, een blauwe Chartreux (Kartuizer). Een rustige, aanhankelijke, leerbare schootkat.

Ze zorgt niet alleen goed voor haar eigen kat maar is als vrijwilliger verbonden aan Vereniging Kattenzorg in Den Haag; als mensen op vakantie zijn worden hun katten verzorgd zodat die gewoon thuis kunnen blijven.

Nora Groot

TROTSE BEWONERS VA

Hoogenraad
VERZEKERINGSADVISEURS

verzekeringsadvies bij u om de hoek
100% onafhankelijk en deskundig

070 399 65 60 • HOOGENRAAD-VERZEKERINGSADVISEURS.NL

N HET POSTKANTOOR

HAAGWEG 177 2281 AJ RIJSWIJK

HOOGENRAAD

N V M M A K E L A A R S

MAKELAARS SINDS 1903

070 399 36 34 • HOOGENRAAD.NL

Mag ik uw huidprobleem oplossen?

WWW.SKINAID.NL

oedeem (vochtophoping) - acne of
onzuivere huid - nazorg bij kanker
pigmentvlekken - rode adertjes
littekens - steelwratjes - kaalheid
overbeharing - verouderde huid

Wintervertellingen

Ooit, ergens in m'n leven, ben ik tijd kwijtgeraakt. Ooit verloor ik een kwartier, half uur, minstens. Nooit meer teruggevonden. Dat maakt dat ik altijd moet opschieten om ergens op tijd te komen, dat ik bijna altijd gehaast de deur uitga. Volgens mijn moeder ligt de oorzaak elders, in de noordoostpassaat die waait over mijn geboortegrond, het tropisch eiland waar ik ben geboren, zelfs verwekt. Rustig aan, poco poco, foei wat een hitte...

Het ingaan van de wintertijd vind ik een verademing. Dankzij dat ene uur extra heb ik de hele dag het idee tijd over te hebben – een luxueus gevoel dat na een aantal dagen overigens weer verdwijnt.

Ooit kreeg ik de Sprookjes van Andersen cadeau. Een prachtige uitgave in een linnen band met gouden letters en kleurplaten van Rie Cramer. Ik ben er vaak uit voorgelezen, las en las steeds weer alle verhalen zodra ik dat zelf kon. Het werd een traditie om het héle boek elk jaar te herlezen, ook toen ik allang was afgestudeerd en mijn tot de nok gevulde boekenkast titels bevatte die ik nog niet kende.

Op de een of andere manier associeer ik het winterseizoen met het lezen van sprookjesboeken. Misschien omdat Hans Christiaan Andersen een Deen was. Misschien omdat ik ook graag andere Scandinavische schrijvers lees. Misschien omdat die noordelijke vertelcultuur alles te maken heeft met de lange winterdagen die daar het leven beheersen. Dagen dat het nauwelijks licht wordt en de

schemering al invalt voordat het goed en wel dag is. Dan zijn het vertellen en lezen van verhalen dé manier om donkere winterdagen en lange winterachten door te komen. Niet voor niets heet het internationale schrijversfestival dat jaarlijks in Den Haag plaatsvindt. "Winternachten". Het staat ook komende januarimaand weer op de culturele agenda.

Reuzen over Delftse grachten

Komende winter wil ik weer vaker sprookjesboeken lezen. Inmiddels is mijn collectie uitgebreid met onder meer de verhalen uit "1001 nacht", verteld door Nienke van Hichtum, ook zo'n prachtige uitgave met illustraties van Rie Cramer. Ik laat me nog steeds maar al te graag meevoeren door wintervertellingen, sprookjes, verhalen.

En soms komen ze vlak voor mijn ogen tot leven. Laatst zag ik in Delft een stel jonge mannen op de fiets. De een zat op het zadel en trapte, de ander stond rechtop, op de bagagedrager, hield zich met zijn handen vast aan de schouders van degene die fietste. Zoals kleine jongens vaker doen. Maar deze waren volwassen, althans volgroeid, beiden minstens twee meter lang. Druk in gesprek bewogen de reuzen zich over de grachten. Ze leken nog steeds te leven in het jongensboek van ooit: een vertelling over vrienden die samen opgroeien en fietsend met elkaar optrekken in de Delftse binnenstad.

Barbara Schilperoort

FYSIOVITAAL VERZEKERING

**Dé betaalbare aanvullende zorgverzekering
voor fysiotherapie, vitaliteit en gezondheid**

FYSIO 7 OF 20 BEHANDELINGEN

Kies voor 7 of 20 keer fysiotherapie per jaar

+ GRATIS FYSIOSPORT

Werken aan je gezondheid samen met de fysio

+ GRATIS APP

Boordevol oefeningen en voedingsprogramma's

+ GRATIS GROESPLES

Groepslessen en Spinning lessen

**vanaf € 4,85
per week**

**Geen medische
selectie**

WE ZIJN OPEN!

Bel: 085-0220320